

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes száma ára 4 fillér.

MÉRJELENIK HETENKINT EGYSZER:

szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közelevéltár (város-héza, Söldsztut 7. sz. Ide küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat irodája. Ide küldendők az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Pünkösdi ünnepén.

Az örök Igazság leszállásának ünnepén különös okunk lehet elmélkedni az Igazságról, mely az örök Eszme születése óta a szenvedelmek tüzeiben ég. Eg, de el nem ég, mint Mózes csipkebokra . . . A tűz fényesíti, de el nem pusztítja. . . Nem pedig azért, mert az Igazság örök és az Igazság az Isten lelke. . .

Azok a kába lelkek, akik az Igazság fényét el akarják oltani, meddők munkát végeznek. A napot akarják fényétől megfosztani és jóllehet évezredek megtévedt elméinek kudarcát látják, mégis felveszik a harcot az Eszme ellen. És küzdenek jobb ügyhöz méltó bátorsággal, ahelyett, hogy meghajolnának előtte és belátnak, hogy tengert akar az kimeríteni, aki az Igazság halálát kívánja.

És ezt a küzdelmet az emberi gőg hozta létre. . . Az a gőg, mely ma önmagát isteníti és a gyarlóságot fölébe helyezi az örök Eszmének. És ez a gőg nem a valódi tudásból sarjadzott fel, hanem a felszínes ismeretekből, mert örök igazság Verulani Baco mondása, hogy az igazi tudás visszavezeti a tévedőt az örök Igazsághoz és csak az áltudomány távolíthatja el attól.

A mindennapi életben sajnos tapasztaljuk, miképpen igyekeznek rövidlátó emberek fogyasztani az Igazság erejét. A könnyen hívó tömeg előtt maguk állítják fel magukat bálványok gyvánt és megtévesztik a gyöngébbek lelkét. Önös törekvésekben fárastják ki magukat és ezen munkájukban olyan eszközöket vesznek igénybe, amelyek pusztítolag hatnak az ingadozó lelkekre.

Aki ezekkel szemben az Igazságot védelmezi, az egész emberiségnek tesz szolgálatot. És kell jönni az időnek, mikor nem kell égni az igaznak, nemesnek és jónak a világon. Be kell következni annak az időnek, mikor az Igazságnak csak hódolóí lesznek és nem ellenségei. Ez azonban csak akkor jön el, ha erkölcsiében és gondolkodásában, az életben és tetteiben nemesebb lesz a világ, tisztább az emberek lelke.

A mai szent ünnepén, melyen évszázadokkal ezelőtt az apostolok lelke megerősödött az égi fény érintésére, fogadjuk meg mi is, hogy az Igazság szolgálatában fogadjunk társadot, hogy annak minden vonalon való diadalát biztosítsuk.

K. A.

Hz új egyetemek.

A képviselőház pénzügyi bizottsága e hó 22-én délután 6 órakor gróf Zichy János kultuszminiszter és Teleszky János pénzügyminiszter részvételével báró Láng Lajos elnökelele alatt ülést tartott, amelyen a debreczeni és pozsonyi egyetemek felállítására vonatkozó törvényjavaslatot tárgyaltak.

A napirenden levő javaslatot Kammerer Ernő előadó elfogadásra ajánlja, mert több egyetem felállítása a magyar egyetemi élet, tudományosság és kultura érdeke. Anyagilag a szervezés eredményességét biztosítja az állam által költségvetésileg megállapított összegek, Debreczen és Pozsony városok fejedelmi adományai és alapítványai.

Szüllő Géza, mint a közoktatásügyi bizottság előadója kijelenti, hogy a bizottság miért változtatta meg a miniszter törvényjavaslat tervezetét. A cél az volt, hogy egyrészt Debreczen város részére törvényileg biztosítsák az, hogyha megfelelő kórházat állít, akkor az orvosi fakultás ott is felállíttassék és Pozsonnyal együtt a paritás Debreczen részére is biztosíttassék. A törvényjavaslat 4. szakaszát pedig azért módosította a bizottság, mert nem akart praecjudikálni a pozsonyi kir. kath. jogakadémia hovatartozandóságának. Ezért csak az állami kórházi alkalmazottakról intézkedik a javaslat, de nem a tanulmányi alap tisztviselőiről. Kéri a módosítás elfogadását.

Bakonyi Samu örömmel látja, hogy az új egyetemek ügye egy új lépéssel ismét előre jutott. Utal arra, hogy Debreczen város klinikai célokra 2 milliót meghaladó költséggel közkórházat épít és a már felajánlott 80 holdon felül még 23 holdat ajánlott meg. Kéri az ügy minél gyorsabb lebonyolítását és az állami hozzájárulás fokozatos emelését. Rámutat a debreczeni egyetem tervrajzára, amelyről mindenki meggyőződhetik, hogy annak elhelyezése a legmesszebbmenő modern igényeknek is megfelel.

Nagy Ferenc örömmel üdvözi a javaslatot. A meglevő egyetem nem elégíti ki a felső oktatás szükségleteit és okvetlenül törekedni kell a budapesti egyetem terhelmentesítésére.

Báró Lévy Lajos az egyetemek elhelyezését a városokon kívül nagy területen kéri, hol a teljes egyetemeket internátusokkal, a sport minden ágában szükséges felszerésekkel ellátni lehessen. Az ifjúság ellenőzése és fegyelmezése, szellemi és egészségi szempontból hatályosabb lesz. Szeged jogos serelemét hozza fel és az ország második városa és a Délvidék metropolisza részére a közgazdasági egyetem mielőbbi felállítását sürgeti. Szeged pártatlan áldozatkészségével és vidékének magyarosító befolyásával rászolgált erre. Kérdi a minisztert, mily stádiumban van a Szegeden felállítandó egyetem ügye? A javaslatot örömmel fogadja el.

Pap Géza nagyon kíváncsiatoknak tartaná, ha a miniszter a törvényjavaslat indoklásában a Szegedre vonatkozó kijelentést nyilatkozatával kibővítené. Nemzeti, kereskedelmi, forgalmi szempontok egyaránt követelik, hogy a Délvidéken Szegeden állíttassék fel egy

gazdasági, vagy kereskedelmi, felsőbb képzésre alkalmas főiskola.

Kenedi Géza Dunántúl érdekeit is figyelemreméltóknak tartja, melyek kívánatosak teszik, hogy a jövőben felállítandó egyetemek egyike *Pécsell* legyen.

Gróf Zichy János kultuszminiszter Pap Géza kérelmére reflektálva kijelenti, hogy nincs abban a helyzetben, hogy konkrét, időhöz, vagy helyhez kötött nyilatkozatot tegyen. Új egyetemek felállítása első sorban pénzkérdés és ezért alaposan meg kell fontolni minden lépést, amit e téren teszünk. Amint a kérdés kellőleg megérik, nem fog elzárkózni a délvideken szervezendő főiskola létesítésének kérdése elől. Nagy barátja az internátusoknak és ezért a főiskolai oktatást is internátusi alapon óhajtja megvalósítani, azonban egyik tekintetét is figyelembe veendő. Mikor a vidéki egyetemek felállítását tervezte, a budapesti egyetem tulsufultságán akart segíteni. Mindent meg fog kísélni, hogy a decentralizáció által a budapesti egyetem tulsufultsága, különösen pedig az orvosi kar tulsufultsága csökkenjen. Beismeri, hogy a jelenlegi összeg nem elégséges arra, hogy mindkét egyetemet rögtön befejezzük, de mint hogy 11 millió készpénz áll rendelkezésre, ennél fogva az egyetemek építéséhez hozzá lehet fogni és a fokozatos építés mellett tovább fog a dolog folytattni. A tanári succesiendiáról gondoskodni óhajt; 30,000 korona van ösztöndíjakra a költségvetésbe felvéve. Végül bejelenti, hogy hat jeles fiatal szakférfit küldött ki a külföldi egyetemi viszonyok tanulmányozására.

Ezután a bizottság a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben is egyhangulag elfogadta.

Hírek.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesítem, hogy a legközelebb tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen a következő ügyekben fog névszerinti szavazás tartatni: 1. A dr. Varga Kálmán és társai tulajdonát képező Széchenyi-u. 15. sz. házasteleknek kisajátítás útján megszerzése felett (harmadizben). 2. A Gerébly Pál és társai által létesítendő „Kertvárossal” szomszédos városi tulajdonát képező telekből 315 □-l területnek a városnak cserébe adandó 319 □-l területtel kicserélése felett (harmadizben). 3. Tatár Sándorné tulajdonát képező Boldogfalu-u. 16. sz. házastelek megvétele felett (másodizben). 4. A Gorovits István tulajdonát képező Csokonai-u. 21. sz. kisajátítás útján nyendő megszerzése felett (másodizben). 5. A Partl Ferenccné és társai tulajdonát képező Nyil-u. 106. sz. házastelek megvétele felett (másodizben). 6. Az Eklí József és neje tulajdonát képező Péterfia-u. 70. sz. házastelek megvétele felett (másodizben). 7. A Tihanyi József tulajdonát képező Miklós-utca 23. sz. házastelek megvétele felett (első izben). 8. A Schaffer Dávid tulajdonát képező Hüvelyes-u. 11. sz. házasteleknek kisajátítás útján leendő megszerzése felett (első izben). 9. A Blattner Kálmán tulajdonát képező Vörösmarty-u. 6. sz. házastelek megvétele felett (első izben). Debreczen, 1912. évi május hó 21. napján. Kovács József, polgármester.

— **A városi erdők üzemterve.** Megemlékeztünk arról, hogy a debreczeni erdők kihasználására most a város üzemtervet készített, amelyre vonatkozóan már meg is kötötte a tanács a szerződést. Az ügyet most terjesztik a közgyűlés elé. Ez alkalommal illetékes helyeken szóba került az üzemtervek költsége is, amelyek mintegy 35—40

ezer koronába kerülnek. Ez a költség a debreczeni óriás területű 26,000 hold nagyságú erdőterülettel — a hozzáértő szakértők s a leghivatottabb tényezők megállapítása szerint — a lehető legmértányosabb az erre vonatkozóan imitt-amott hozzáértés nélkül céltalosság és rosszakarat mellett elhangzott megjegyzésekkel szemben is. Az üzemterv, amelyet mindenütt aszerint szokták elkészíteni, mint most Debreczenben akarják és fogják, a városi erdőszettel azért sem lehetett volna házilag megcsináltatni, mert arra a városi erdőhivatal fizikailag sem ért volna rá, másrészt sokkal megnyugtatóbb, ha a dolgot az államnak ilyen téren nagy gyakorlattal bíró mérnöke készíti.

— **A város zárszámadása.** Debreczen város zárszámadást, amelyet a felügyelő bizottság napokon át olyan nagy buzgalommal és figyelemmel dolgozott és vizsgál át, csőtörtökön terjesztette be a felügyelő bizottság a saját jelentésével, amellyel együtt az most a gazdasági bizottság elé került. A gazdasági bizottság pénteken délután tartott ülésén tárgyalta a zárszámadást.

— **Megszűnt postahivatal.** A nagyváradi m. kir. postaigazgatóság közli a következő rendeletet: M. kir. posta- és távirdaigazgatóság, Debreczen. Hirdetmény. Debreczenben, a Bádogos-utcában elhelyezett Debreczen I. számú postai gyűjtőhelyet 1912. évi május hó 25-én megszüntetem. Siket. m. kir. posta- és távirda-igazgató.

— **Nyirbogdányi Farkas Albert elhunya.** A régi magyar úri világ egy közszeretében álló tagja hunyt el május 20-án Földesen, hosszú szenvedés után. Ki ne ismerte volna Farkas Albertet, ezt az igazi szittya magyar urat, aki nagy és előkei dicsérettel családból származván egyenes jellemével, vidám lelkületével és munkás életével egy hosszú életet keresztül szolgálta Szabolcs és Hajdu megyét, majd Debreczen városát. Nyirbogdányi Farkas Albert 1841 november 3-án született Földesen, édesapja Farkas Gábor földesi birtokos, édesanyja balásházi Balásházy Emilia volt, Balásházy Jánosnak, a magyar tudományos akadémia tagjának és a debreczeni Kaszinó egyik alapítójának. A két nemesi család hajtásai házasságuk révén Magyarország régi nemes családjával rokonságra jöttek. A megboldogult szepattyja Farkas László Zemplén vármegye alispánja, majd országgyűlési követe lett s mint ilyen Zemplén és Szabolcs vármegye felkelő nemességé vezérévé választotta. A megboldogult csak nemrégien vesztette el lelkének felét, Kéthelyi Hunyadi Karolinát, aki mondhatatlan szerettel, finom lelkének minden édes érzésével őrangyala volt házának. És hogy elszálott a ház fehér lelke, Farkas Albert lelkére is ráborult a hű feleség elhunya felett való szomorúság és az, aki az életet mindig derűltnél látta, elvonult fájdalommal és szinte kereste, óhajtotta a pihenést. Hazamend ősei birtokára és ott életét aggódó gyermekei ápolták és az ő gyöngéd karjaik között ment át az örökkévalóságba. Ifju éveiben a megboldogult vagyonukon gazdálkodott, majd 1872-ben csendbízott lett Szabolcs és Hajdu vármegyében, majd folytatta ezen hivatalát főispáni kinevezéssel, 1892-ben az akkori főispán kinevezte, majd 1902-ben a közgyűlés máti bizottsága választotta meg, mely tisztét 1909-ig viselte, amikor is nyugdíjba vonult. Ismerte a délibábos pusztának minden fűszálát és ezt a végtelennek látszó kis birodalomnak minden vendégét ő kalauzolta hivataloskodása idejében, derült kedélyével, kifogyhatatlan humorával, színmagyar érzésével és Debreczen iránt való rajongó szeretetével ismertetőn a nagy magyar alföldet. Minden irányú munkásságát a királyi kegy is elismerte, mert 1880-ban a Felsőgala koronás érdemkeresztel tüntette ki. Hosszu élete után immár megpihent. Egy igazi verbéli,

őszinte szívű magyarral, egy régi ural kevesebb van a világon. És midőn elhantolása óráiban megemlékezünk róla, életörönei és fáradsalmi után csendes pihenést óhajtunk neki és elvesztését sirató szép családjának pedig égi vigasztalást kérünk a Mindenhatótól. Áldás emlékére! A gyászjelentés így szól: Nyirbogdányi Farkas Gábor a feleségével csokalyi Fényes Irmával, nyirbogdányi Farkas Ilona a férjével szentimrei Balogh Elemérel fájdalmas szívvel tudatják, hogy szeretett édesapjuk Nyirbogdányi Farkas Albert földbirtokos, volt törvényhatósági bizottsági tag életének 72. évében hosszas szenvedések után meghalt. Temetése a református vallás szertartása szerint folyó évi május hó 22-én délután 2 órakor Földesen lesz. Kelt Földesen, 1912. év május hó 20-án. Legyen csendes nyugodalma. Az elhunytak veje: németujfalui Simonffy István. Unokái: kovásznai Kováts Emilia férjével Kajáry Lajossal, kovásznai Kováts Carolina férjével kisjenői dr. Jankovich Jenővel, Simonffy Irénke, Farkas Lóránt, Farkas László, Szépunokái: Kajáry Margit, Kajáry Sándor, Jankovich Pál, Jankovich László, Jankovich Rózsa. A városi tanács a héten tartott ülésében részvétének adott kifejezést, a megboldogult koporsójára koszorút küldött és a temetésre képviselőben Medgyaszay Miklós tanácsnokot küldte ki. A temetés nagy részét mellett ment végbe Földesen, ahol a családi sírboltba helyezték az elhunytat.

— **Halálóvás.** Kálmánchey Sándor városi külsősegi végrehajtó f. hónap 18-ikán elhunyt. Kötelességét mindvégig hiven teljesítő ember hunyt el benne.

— **A Patai-telep és csatornázása.** Emlékezetes még, hogy a Patai-telepi lakosok több ízben adták be már kérvényt az iránt, hogy a város ott csatornázást csináljon és az utcát burkoltassa. A tanács azonban a kérdés teljesítését soha sem tartotta lehetőnek, mert a Patai-telepi lakosok sohasem fejezték ki kérésükben, hogy tulajdonképpen mit akarnak. Legutóbb azután a tanács felhívta a kérvényezőket, hogy amennyiben a csatornázást és burkolást akarják, vállalják el a szabályrendeletileg rájuk eső költségeket és ez esetben a tanács a munkálatok elrendelését fogja javasolni. A tanács elutasító határozata ellen a

Patai-telepiek felebbezést jelentettek be, de közben be is jelentették, hogy a hozzájárulást vállalják. A tanács most már természetesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy a telepek kérése így már teljesíthető lesz.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Szinte képtelen dolgok kívántok sok tölem most, mikor a politikai helyzet valóban kétségbeesítő. Megnyugtathatlak benneteket azzal, hogy ügyünk a legjobb kezekben van és a változott viszonyok közepett beállando béke jégében mindenki megelégedésre lesz az ügy megoldva. Ami pedig karunk összehívását illeti, én e tekintetben nagyon szívesen állok rendelkezésekre; ámde ne feledjük, hogy akkor, mikor a memorandum átnyújtására kértünk fel benneteket, alig tizen jelentetek meg. Ugy látom, hogy egyes barátunk lelke letargia nehezedett és azt hiszi, hogy már nem lesz eredménye mozgalmunknak. Pedig lesz, nemcsak azért, mert a belügyminisztériumban olyan férfi védi érdekeinket, akinek a szava nagyon nyomatékos és aki állásunkat emelni akarja. Emnyit felelhetek megnyugtatóan a hozzám intézett levelekre.

F. Gy. Szatmar. Reményem, hogy a tavaszi napok beálltával munkakérdés visszatért és rövidesen egy cikket küldesz lapomnak.

B. Kolozsvár. Szíves soraira ma feleltem levelezőlapon.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYÜJTÉMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára

2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

Alapítattott 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS » KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA. (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készíti mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbből a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíthatnak ki. — Yidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűdérsből készült tömöntvényekkel helybeli és yidéki nyomdákknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő elatt szolgálunk.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályhákknál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállít mindenféle dinamó gépeket
és villamos motóro- **pirszén (koks)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendű **litva** olcsóbban
mint bárhol **porosz kőszén** megrendelhető a lég-
és tiszta: **szeszyárban** vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű
felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő _____
gépészmérnök.

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.